

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**СВО НГУ ІМЗ – 14.
ОРГАНІЗАЦІЯ ВИДАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

Стандарт вищої освіти
Національного гірничого університету

Дніпропетровськ
НГУ
2014

УДК 378.14
ББК 74.5
С49

СВО НГУ ІМЗ – 14. Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу / А.Ф. Косолапов, В.О. Салов, А.К. Горенко, О.Н. Ільченко, О.Н. Нефедова, О.І. Додатко, Т.О. Письменкова, О.В. Журунова; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2014. – 50 с.

Стандарт визначає загальні вимоги до структури та обсягів видань, встановлює порядок видання, надання грифів, редагування, тиражування навчальної літератури.

Відповідальний за випуск перший проректор П.І. Пілов

УДК 378.14
ББК 74.5

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО

робочою групою НГУ в складі:

Косолапов А.Ф. (голова), Салов В.О., Горенко А.К., Ільченко О.Н.,
Нефедова О.Н. Додатко О.І., Письменкова Т.О., Журунова О.В.

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора Національного гірничого університету
від XX.XX.XXXX № _____

3. УВЕДЕНО

замість СВО НГУ ІМЗ – 09. Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу / Розроб. : В.О. Салов, О.Н. Ільченко, О.І. Додатко, Т.О. Письменкова ; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2009. – 60 с.

ЗМІСТ

Вступ	5
1. Загальні вимоги до навчальної літератури	7
2. Вимоги до структури навчальних книг інформаційного забезпечення навчального процесу	14
2.1. Зміст	15
2.2. Вступ (передмова)	15
2.3. Основний текст	15
2.4. Питання, тести, задачі, завдання	16
2.5. Ілюстративний матеріал	16
2.6. Бібліографічний список	17
2.7. Показчики	17
2.8. Додатки	17
2.9. Обсяг навчальних видань	17
3. Вимоги до структури навчально–методичного забезпечення навчального процесу	18
4. Порядок видання навчальної літератури	20
4.1. Розгляд рукопису навчальної книги на засіданні кафедри	
4.2. Розгляд рукопису на засіданні методичної комісії за напрямом, спеціальністю	
4.3. Рецензування навчальної літератури	
4.4. Експертиза редакційної ради	
4.5. Редагування рукопису редакційним відділом	
4.6. Коректування рукопису авторами	
4.7. Розгляд матеріалів редакційною радою університету	
4.8. Розгляд рукопису вченою радою університету на предмет надання грифу (для підручників, посібників, довідкових видань)	
4.9. Видання навчальної літератури	
5. Відповідальність за видання інформаційно-методичного забезпечення	27
Список літератури	28

Додаток 1. Форма плану підготовки до видання інформаційного та методичного забезпечення навчального процесу

Додаток 2. Зразок оформлення титульного аркуша поліграфічного видання навчальної книги

Додаток 3. Зразок оформлення звороту титульного аркуша поліграфічного видання навчальної книги

Додаток 4. Зразок оформлення титульного аркуша поліграфічного видання матеріалів методичного забезпечення

Додаток 5. Зразок оформлення звороту титульного аркуша поліграфічного видання матеріалів методичного забезпечення

Додаток 6. Зразок оформлення звороту титульного аркуша електронного ресурсу з локальним доступом

Додаток 7. Зразок оформлення звороту титульного аркуша

електронного ресурсу з віддаленим доступом

Додаток 8. Зразок оформлення вихідних даних поліграфічного видання навчальної книги

Додаток 9. Зразок оформлення вихідних даних електронного ресурсу

Додаток 10. Приклад обґрунтування доцільності видання навчальної книги

Додаток 11. Приклад обґрунтування доцільності видання матеріалів методичного забезпечення навчального процесу

Додаток 12. Приклад витягу з протоколу засідання кафедри стосовно видання навчальної книги

Додаток 13. Приклад витягу з протоколу засідання кафедри стосовно видання матеріалів методичного забезпечення навчального процесу

Додаток 14. Приклад витягу з протоколу засідання методичної комісії стосовно видання навчальної книги

Додаток 15. Приклад витягу з протоколу засідання методичної комісії щодо видання матеріалів методичного забезпечення навчального процесу

Додаток 16. Приклад витягу з протоколу вченої ради ДВНЗ «НГУ»

Додаток 17. Форма сертифіката про визнання електронного ресурсу навчальним виданням

ВСТУП

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» науково-методичне забезпечення навчальної діяльності має відповідати стандартам вищої освіти, де передбачено використовувати навчально-методичну документацію, навчальну та наукову літературу.

Акредитаційні нормативи й вимоги до надання освітніх послуг передбачають наявність навчально-методичного та інформаційного забезпечення вищої освіти – навчальних та довідкових видань.

Навчальне видання – це вихід у світ систематизованих відомостей наукового або прикладного характеру, поданих у зручній для вивчення і викладання формі [1]. Види навчальних видань:

- ♦ навчальний посібник – видання, що доповнює або частково (повністю) замінює підручник та офіційно затверджене як таке;
- ♦ навчальний наочний посібник – образотворче видання матеріалів на допомогу у вивченні, викладанні чи вихованні;
- ♦ навчально-методичний посібник – видання з методиками викладання навчальної дисципліни (її розділу, частини) або з методики виховання;
- ♦ підручник – навчальне видання з систематизованим викладом дисципліни (її розділу, частини), що відповідає навчальній програмі та офіційно затверджене як таке;
- ♦ хрестоматія – навчальне видання літературно-художніх, історичних та інших творів чи уривків з них, які є об'єктом вивчення;
- ♦ методичні рекомендації (методичні вказівки) – навчальне або виробничо-практичне видання роз'яснень з певної теми, розділу або питання навчальної дисципліни, роду практичної діяльності, з методикою виконання окремих завдань, певного виду робіт, а також заходів;
- ♦ курс лекцій – навчальне видання повного викладу тем навчальної дисципліни, визначених програмою;
- ♦ конспект лекцій – навчальне видання стислого викладу курсу лекцій або окремих розділів навчальної дисципліни;
- ♦ навчальна програма – видання, що визначає зміст, обсяг, а також порядок вивчення й викладання певної навчальної дисципліни чи її розділу;
- ♦ практикум – навчальне видання практичних завдань і вправ, що сприяють засвоєнню набутих знань, умінь і навичок.

Довідкові видання:

- ♦ довідник – видання прикладного характеру, матеріал якого розміщено за абеткою назв статей або в систематизованому порядку;
- ♦ словник – довідкове видання упорядкованого переліку мовних одиниць (слів, словосполучень, фраз, термінів, імен, знаків), доповнених відповідними довідковими даними;
- ♦ енциклопедія – довідкове видання, у якому зібрано основні відомості з однієї чи всіх галузей знання та практичної діяльності, викладені в коротких статтях.

Навчально-методичне забезпечення вищої освіти здійснюється шляхом створення методичних рекомендацій (вказівок) з кожного виду навчальної діяльності студента (навчальні заняття, індивідуальні завдання, практична підготовка, контрольні заходи, включаючи державну атестацію).

Навчальним книгам з інформаційного забезпечення вищої освіти – підручникам, навчальним посібникам, навчально-наочним посібникам, навчально-методичним посібникам, хрестоматіям, словникам, енциклопедіям і довідникам можуть надаватись грифи вищого навчального закладу.

Навчальна література може видаватися у поліграфічній (друкованій) формі та як електронний ресурс локального й віддаленого доступу.

Стандарт Національного гірничого університету «СВО НГУ ІМЗ – 14. Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу» поширюється на видання НГУ для всіх напрямів і спеціальностей.

Мета стандарту:

- забезпечення контролю якості інформаційного та методичного забезпечення навчального процесу;
- організаційно-методичне супроводження процесу створення навчальної літератури;
- упорядкування видання навчальної літератури як електронних ресурсів;
- виконання ліцензійних і акредитаційних норм та вимог у сфері інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу;
- зменшення витрат на видання навчальної літератури.

Даний стандарт уведений замість стандарту СВО НГУ ІМЗ – 09 та регламентує вимоги до структури та обсягів видань, встановлює порядок видання, надання грифів, редагування, тиражування навчальної літератури з урахуванням змін нормативної бази щодо цих питань.

Стандарт враховує зміни нормативної бази (листом МОН України від 18.04.2014 № 486 скасовано процедуру надання Міністерством освіти і науки грифів навчальній літературі для вищих навчальних закладів. Контроль за використанням у навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах якісної навчальної літератури запропоновано здійснювати їх керівниками).

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Уміння створювати зрозумілі студентам навчальні тексти – обов'язкова компетенція викладача вищої школи.

Навчальна література, перш за все, має бути зрозумілою. Нерозуміння навчальної інформації породжує в студента негативні емоції, що блокують мислення, бажання вчитись, уповільнює розвиток інтелекту, гальмує розвиток творчих здібностей.

Доступність змісту навчальної літератури забезпечується за рахунок трьох чинників:

- ♦ використання досконалої літературної мови;
- ♦ якість ілюстративного матеріалу;
- ♦ **систематизований виклад** структурованого навчального матеріалу.

Євроінтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, також висувають певні вимоги до структури та змісту навчальної літератури.

Наприклад, **компетентнісний підхід** до планування та реалізації навчального процесу **передбачає значне посилення практичної спрямованості вищої освіти**. Він не заперечує значення знань, але акцентує увагу на здатності їх використовувати.

Компетентність розуміємо як готовність особи до діяльності. По відношенню до реальних життєвих і виробничих ситуацій її слід визначати як володіння фахівцем здатністю й умінням виконувати певну функцію. Такі якості лікаря, інженера, філолога проявляються в різних видах майстерності, але рівень компетентності кожного з них визначається тим, наскільки виконана робота відповідає професійним вимогам до кінцевого результату. **Вимір кінцевого результату – єдиний науковий спосіб визначення рівня компетентності фахівця певної професії.**

Упровадження компетентнісного підходу вимагає відображення в структурі та змісті навчальної літератури таких важливих моментів:

- ♦ **діагностично поставлених навчальних цілей** (з можливістю визначення рівня їх досягнення) відповідно до регламентованих освітньо-кваліфікаційною характеристикою умінь фахівця;
- ♦ **створення модулів суто діяльнісного спрямування** (питання й завдання, що активізують різні види навчальної діяльності);
- ♦ **формування умінь розв'язувати типові задачі прикладного характеру, формулювати теоретичні положення і вести більш складну – дослідницьку діяльність через самостійне вирішення проблем шляхом здійснення дослідницької діяльності;**
- ♦ **методики вироблення навичок самоосвіти й універсальних навчальних умінь;**
- ♦ **формування засобів діагностики**, що передбачають визначення рівня досягнення навчальних цілей.

Перехід до європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) як сучасного інструменту організації освітнього процесу викликає потребу звернути особливу увагу на врахування в навчальних виданнях таких аспектів:

- ♦ структурування змісту та поділ навчального матеріалу підручника або навчального посібника на модулі, що підпорядковані певним навчальним цілям із обов'язковою оцінкою ступеня їх засвоєння;

- ♦ відведення значної частки навчального часу на самостійну роботу студента з акцентом на навчально-методичне забезпечення самостійної підготовки до контрольних заходів і виконання індивідуальних завдань;

- ♦ можливість коригування ходу навчального процесу завдяки зворотному зв'язку через виконання та оцінювання певних індивідуальних завдань і вправ на певних етапах навчання;

- ♦ збільшення обсягу практичних завдань для розширення виконавчого етапу пізнавальної діяльності студента.

У «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» запропоновано чітке формулювання очікуваних навчальних результатів, наявність інформації про стратегію, методи та критерії оцінювання успішності студентів з огляду на досягнення запланованих навчальних результатів.

До всього сказаного, структура та зміст навчальної літератури мають відповідати таким загально педагогічним вимогам:

- ♦ підпорядкованість програмі дисципліни, змістові модулі якої визначено в освітньо-професійній програмі;

- ♦ дидактична опрацьованість тексту (добір адекватного навчального матеріалу та його подання в такому вигляді, що забезпечує засвоєння з максимальною швидкістю в межах певних організаційних форм та використання технічних засобів навчання);

- ♦ формування основи навчально-методичного комплексу, який системно поєднує взаємоузгоджену та взаємопов'язану навчальну інформацію, розраховану на студентів і викладачів;

- ♦ відображення новітніх досягнень науки, техніки, суспільного життя;

- ♦ сприяння проблемному підходу до засвоєння знань, орієнтації студента, на самостійний пошук інформації та навчально-творчу діяльність;

- ♦ формування вміння самостійно засвоювати знання завдяки оволодінню технологіями навчальної діяльності (самоорганізація, планування, рефлексія, самооцінка);

- ♦ спрямованість на сприйняття й розуміння, осмислення та засвоєння матеріалу через доступність, точність і ясність мови, мовну правильність, чистоту, дотримання лексичних, граматичних, орфографічних, стилістичних, фразеологічних норм тощо;

- ♦ забезпечення наступності навчального процесу та відповідності подання матеріалу віковим особливостям студентів;

- ♦ використання образотворчих засобів для надання привабливості, підвищення рівня наочності, впливу на естетичне виховання студентів;

- ♦ регламентованість обсягу відповідно до наданих програмою кредитів на засвоєння дисципліни.

Рецензії на рукописи навчальних видань мають містити аналіз ступеня відповідності вищенаведеним вимогам.

Одне з основних завдань навчальної літератури – допомогти студентові опанувати мову даної науки, сприяти вихованню високої культури мовлення – професійного та загальнолітературної [3].

Умовою осмислення будь-якого тексту як цілісного об'єкта, можна вважати виділення й розуміння кожного з його структурних елементів, що є самостійними та завершеними. Розмежування у свідомості елементів композиційної структури тексту завжди несе певне смислове навантаження.

Суттєве значення для цього процесу має кожна з композиційно-мовленнєвих форм (опис, розповідь, міркування та його різновиди – пояснення, доказ, обґрунтування), що можуть фігурувати в будь-якому тексті. Як і весь текст загалом, вони мають у своїй композиційній структурі вступ, основну частину та кінцівку. Ці форми відіграють роль орієнтирів, на основі яких виконуються важливі для розуміння перцептивно-осмислювальні дії.

Наступним елементом структури тексту є **абзац**. Він має особливу структурно-семантичну організацію, що проявляється в таких елементах, як зачин, середня частина (розвиток теми) й завершення. Усі частини абзацу виконують одне завдання – утворюють тематичний ланцюжок, реалізуючи **мікротему даної частини тексту**. Ознаки абзацу є орієнтирами для осмислення окремих інформаційних повідомлень. Одне речення в кожному абзаці має бути смисловим центром, а решта – уточнювати, поглиблювати його, при цьому функція останнього речення залежить від композиційно-тематичної частини, мікротексту. Так, у зачині – це презентація теми мікротексту, у середній частині – її розкриття, а кінцівка – являє собою підсумок теми.

Композиція, синтаксичний лад, системність використання термінів, прийоми подання матеріалу – це чинники, що сприяють донесенню до читача певної інформації, вчать його свідомо користуватися текстом, захоплюватись самим процесом читання.

Культура мови навчальних видань полягає в неухильному дотриманню лексичних, граматичних, орфографічних, стилістичних, фразеологічних норм літературної мови, передбачає застосування інших мовних закономірностей.

Мова, що робить навчальну книгу зрозумілою для читача, має бути *правильною, чистою, ясною, точною, логічною виразною, лаконічною, багатою*.

Правильність мови – це відповідність прийнятим орфоепічним, орфографічним, граматичним, лексичним нормам. Правильність являє собою основну комунікативну якість мови.

Чиста мова не містить діалектизмів, варваризмів, жаргонізмів, а також слів – паразитів, просторічних, вульгарних, калькованих з інших мов.

Ясність – це доступність мови для розуміння під час читання тексту. Ця ознака забезпечує адекватне сприйняття тексту без особливих зусиль завдяки орієнтації на рівень пізнавальних можливостей та вікових особливостей тих, хто навчається. Неясність може бути наслідком порушення норм літературної мови, перенасиченості матеріалу термінами, ускладненням синтаксису, неоднозначністю трактування понять.

Точність – забезпечується відповідністю висловлювань автора його думкам, адекватною співвіднесеністю описаного, вжитих слів або синтаксичних конструкцій з дійсністю. Точності мовлення можна досягти такими засобами:

- ♦ правильним слововживанням;
- ♦ умінням вибрати найбільш точний мовний варіант, зокрема потрібне слово із синонімічного ряду;
- ♦ чітким розмежуванням змісту багатозначних слів.

Логічність мови полягає у виваженості змістових зв'язків між словами і реченнями в тексті. Основні умови логічності такі:

- ♦ несуперечливість поєднання слів;
- ♦ правильний порядок слів;
- ♦ правильний зв'язок окремих висловлювань у тексті;
- ♦ позначення переходів від однієї думки до іншої;
- ♦ чіткість й достатність аргументації;
- ♦ об'єктивність відображення фактів дійсності та їх зв'язків і відношень (між загальним та одиничним, причиною і наслідком, подібністю і відмінністю, змістом і формою).

Виразність мови – це особливості її структури, що викликають і підтримують інтерес читача. Лексичними засобами виразності є емоційно забарвлені слова і вирази, епітети, метафори, порівняння тощо. Емоційний вплив підсилюють фразеологізми, прислів'я, приказки, крилаті вислови. Інформаційна (понятійна) виразність мови досягається логічністю та фактологічністю, що досягається доказовістю й аргументованістю.

Лаконічність мови передбачає уникнення багатослів'я, розтягнутості, довгих речень, їх складної конструкції, повторюваності, другорядності тощо.

Багатство мови – це використання великої кількості мовних одиниць (слів, словосполучень, речень). Існує прямий зв'язок між поняттями багатства і різноманітності мови. Лексичне багатство мови виявляється в здатності вдало використовувати її синонімічні ресурси.

Для ясного і чіткого вираження думок важливо мати достатній запас слів. Сьогоднішня доросла освічена людина застосовує 6–9 тис. слів, словниковий запас справжніх майстрів пера, як правило, значно багатший. Відомо, наприклад, що В. Шекспір використовував близько 15 тис. слів, М. Сервантес – близько 17 тис. слів, М. Гоголь – близько 10 тис. слів, О. Пушкін, Т. Шевченко, І. Франко – понад 20 тис. слів. До речі, одинадцятитомний словник української мови (1971–1980) нараховує понад 134 тис. слів, «Великий тлумачний словник сучасної української мови» (2005) містить близько 250 тис. слів, що свідчить про надзвичайно високий потенціал української лексики.

З урахуванням сформульованих вище вимог, нижче подаємо деякі поради до формування навчальних текстів [3]:

- ♦ текстовий матеріал має бути пізнавально значущим, пов'язаним із сучасністю, оригінальним, емоційно виразним;
- ♦ навчальний текст має поділятися на логічно завершені частини, кожна з яких розкриває певну мікротему;

♦ доцільно використовувати діалогічні тексти, тобто домагатися розуміння студентів, спонукати їх до дій через використання особових займенників, особових форм дієслів («згадайте», «поміркуйте»), риторичних питань, звертань тощо;

♦ треба уникати неточностей у формулюванні правил і завдань, калькування, суржикової мови, стилістичних помилок;

♦ для зв'язку між окремими реченнями й абзацами варто використовувати логічні містки, у вигляді вставних слів і конструкцій такого типу: «як ми вже відзначали», «як було встановлено», «звідси», «у такий спосіб», «отже», «поперше» тощо;

♦ не слід використовувати незвичні морфологічні форми, лексичні неточності, пов'язані з неправильним використанням термінів;

♦ варто дбати про простоту синтаксичних конструкцій і речень, що мають бути прозорими за побудовою та нескладними за лексикою;

♦ треба надавати перевагу таким словам, що мають високу частоту вживання;

♦ необхідно дотримуватись речень довжиною 10–15 слів;

♦ обов'язково слідкувати за побудовою фраз (наприклад, занадто далеко один від одного розташовані підмет та присудок);

♦ варто уникати вживання надто коротких речень одне за одним;

♦ новий матеріал має базуватись на раніше засвоєних знаннях;

♦ важливо простежити, щоб при першому вживанні того чи іншого терміна давалося його пояснення, зазначалися його етимологія чи джерело запозичення;

♦ нові поняття необхідно супроводжувати їх описом;

♦ треба пояснювати незнайомі слова;

♦ не слід переобтяжувати текстовий матеріал науковою термінологією (пояснювати та ілюструвати кожний термін);

♦ не можна допускати в межах однієї дисципліни вживання терміна в різних значеннях, змішування термінів різних наукових шкіл чи дисциплін, використання замість термінів професійного сленгу, неточного або помилкового тлумачення;

♦ іноземні слова й терміни доцільно пояснювати у формі підрядкової примітки, тобто на тій самій же сторінці, а спеціальні терміни й поняття – у самому тексті.

Авторам навчальних видань варто мати на увазі, що малоцікавий для самонавчання текст, невиразна збіднена мова, плутанина в термінології, нав'язливе використання мовних штампів, калькування мови, суржик, громіздкі висловлювання, наукоподібність, малозрозумілі визначення, стилістичні огріхи, лексичні неточності гальмують розуміння й засвоєння інформації.

Ілюстративний матеріал має бути об'єднуючим елементом видання, він повинен викликати увагу читача й полегшувати засвоєння змісту. Ілюстрації, будучи складовою частиною відтворення наукового змісту, виконують наочну, доповнювальну, поглиблювальну, пояснювальну, виховну, естетичну функції.

Використання в навчальній книзі образотворчих засобів сприяють формуванню в студентів понять про предмети, процеси та явища, підвищують мотивацію до вивчення матеріалу, робить таку літературу більш привабливою для читання.

В поліграфічних виданнях навчальної літератури найчастіше розміщують репродукції, малюнки, фотографії, карти, діаграми, схеми, таблиці, графіки. Ілюстрації повинні бути максимально наближені до тексту, тобто картинка й пояснення до неї мають бути логічно пов'язані між собою. Подання ілюстрацій у вигляді окремих блоків (чи аркушів) всередині або наприкінці книги виправдано лише тоді, коли вони просто доповнюють суть викладеного матеріалу.

Вид образотворчого засобу обирають у залежності від ступеня підготовленості студента до ефективного сприйняття й аналізу інформації. Так, у навчальних книгах для студентів молодших курсів перевагу надають дещо спрощеним, але більш образним ілюстраціям, на відміну від тих, що призначені для студентів старших курсів, які можуть вільно читати креслення й складні схеми.

І тут належить стежити за тим, щоб схеми, креслення, плани не містили зайвої інформації, яка може відволікати читача від засвоєння теми. Подані в підручниках технічні кресленики, що пояснюють принципи роботи машин, механізмів і вузлів, як правило звільняють від показу малозначущих деталей. Однотипні зображення належить виконувати повинні бути виконані в одній ілюстративній техніці (рисунок, схема, фотографія, креслення).

Статистичні дані доцільно подавати у вигляді графіків і діаграм, які є ефективним засобом передачі інформації й показу зв'язків між досліджуваними величинами та явищами.

Варто попередньо проводити порівняння методичної ефективності використання графіків і діаграм з даними таблиць, які також являють собою ефективний засіб зосередження навчальної інформації.

Кольорові зображення в тексті навчальної книги не тільки збагачують та поглиблюють уявлення читачів, але й дозволяють показати динаміку процесів, акцентують увагу на основних ідеях ілюстрованого матеріалу.

Кожну ілюстрацію потрібно виконувати якісно, чітко, без помилок, аби зрозумілою кожному. Перенасичення тексту ілюстративним матеріалом (однотипними графіками, схемами, таблицями) може ускладнити сприйняття тексту читачем, відволікти його увагу, при чому ілюстрація не повинна завершувати текст.

Ефективно збагачують зміст, допомагають повніше й глибше сприймати інформацію електронні ресурси, що залучають до процесу навчання інші, ніж поліграфічні видання можливості людського мозку, надають графічні, відео-, аудіо та інші мультимедійні матеріали для пояснення навчального матеріалу.

Електронні ресурси широко використовуються при дистанційних технологіях навчання, містять систему управління процесом навчання, що включає засоби нелінійної структуризації і оптимізації навчального матеріалу, засоби діагностики і корекції знань, розгалужену мережу зворотного зв'язку.

Електронні ресурси не повинні замінити поліграфічну навчальну літературу, а навпаки, мають забезпечувати студента тим, що не може дати книга.

Невід'ємною складовою будь-якої навчальної літератури є бібліографічний список джерел інформації, тобто належним чином складений перелік використаних і (або) рекомендованих до вивчення джерел інформації. Бібліографічний список як елемент бібліографічного апарату містить наведені за певними правилами бібліографічні дані про джерела інформації для спрощення їх ідентифікації та пошуку. Опис джерел, що включені до списку, необхідно подавати відповідно до вимог чинних стандартів [5].

Видання інформаційного та навчально-методичного забезпечення навчального процесу за напрямами та спеціальностями здійснюється за планом, що затверджується деканом факультету й подається до науково-методичного центру за формою, що подана в Додатку 1.

2. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ НАВЧАЛЬНИХ КНИГ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Інформаційне забезпечення навчального процесу – це навчальні книги, що висвітлюють зміст освітньо-професійної програми підготовки фахівців.

Типова структура підручників і навчальних посібників:

- зміст (перелік розділів);
- вступ (передмова);
- основний текст;
- питання для самоперевірки, тести для самоконтролю;
- обов'язкові та додаткові задачі, приклади;
- довідково-інформаційні дані для розв'язування задач (таблиці, схеми тощо);
- апарат для орієнтації в матеріалах книги (предметний або іменний покажчики).

Зразки оформлення титульного аркуша, звороту титульного аркуша і вихідних даних навчальної літератури подано в Додатках 2 – 9.

2.1. Зміст

Зміст – це перелік заголовків рубрик у книзі. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки у тексті. Скорочувати заголовки у змісті або давати їх в іншій редакції порівняно із заголовками у тексті не дозволяється.

До змісту, як правило, необхідно включати всі заголовки рукопису, за винятком підзаголовків, розташованих у підбір (на одному рядку) з текстом.

Позначення ступенів прийнятої рубрикації (частина, розділ, параграф та їх порядкові номери) пишуться в один рядок з відповідними заголовками і відділяються від них крапкою.

Всі заголовки у змісті починаються з великої літери без крапки на кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з відповідним номером сторінки у правому стовпчику змісту.

2.2. Вступ (передмова)

Вступ (передмова) у навчальній книзі повинен відповідати таким основним вимогам: характеризувати роль і значення дисципліни (виду занять) у підготовці фахівця, окреслити місце даного курсу (його частин) серед інших дисциплін, містити формулювання основних завдань, що стоять перед студентом при вивченні навчальної дисципліни. Обсяг передмови – 0,1...0,2 авт. арк.

2.3. Основний текст

Основний текст підручника (навчального посібника) – це дидактично й методично оброблений і систематизований автором навчальний матеріал.

Загальні вимоги до основного тексту:

- зміст навчальної книги повинен відповідати програмі дисципліни або її частині;

– навчальні цілі конкретного розділу (підрозділу) подаються на початку його викладу (вони визначають, яких навичок та умінь повинен набути студент у результаті вивчення розділу);

– наприкінці кожного розділу подається узагальнений огляд (висновок);

– підручники та навчальні посібники повинні містити систему діагностики засвоєння навчального матеріалу (тести, завдання, що передбачають розв'язання проблемних ситуацій, контрольні питання, приклади розв'язку типових задач, перелік задач для самостійного розв'язку тощо);

Якщо з певної дисципліни існують підручники, то навчальні посібники створюють на основі нових методичних підходів для доповнення або заміни частини підручника, не допускаючи його дублювання.

2.4. Питання, тести, задачі, завдання

Питання та завдання (для самоперевірки й контролю засвоєння знань) у навчальній книзі дозволяють забезпечити більш ефективно опрацювання студентом навчального матеріалу в процесі самостійної роботи. Такі контрольні питання й завдання, що розміщуються наприкінці кожної структурної частини книги (глави, параграфа), мають сприяти формуванню у студента практичних прийомів і навичок логічного мислення.

Необхідно пам'ятати, що методично правильно поставлені питання та завдання є запорукою того, що засвоєння знань у процесі самостійної роботи з книгою приведе до їх практичного застосування. У ході виконання контрольних завдань бажано передбачити застосування обчислювальної техніки, аудіовізуальних засобів навчання, забезпечити умови обов'язкового використання нормативної та довідкової літератури.

Під час написання навчальних книг необхідно **орієнтувати студента на активну пізнавальну діяльність, самостійну творчу працю та вміння розв'язувати задачі.** У кожному підручнику, навчальному посібнику повинні міститися приклади, питання, задачі.

2.5. Ілюстративний матеріал

Вибір виду ілюстрацій залежить від мети, яку ставить перед собою автор.

Можна сформулювати такі загальні рекомендації авторам щодо ілюстрування навчальних книг:

– ілюстрації мають використовуватися тільки у тих випадках, коли вони розкривають, пояснюють або доповнюють інформацію, що міститься у книзі; наявність їх дозволяє авторам зробити виклад програмового матеріалу більш чітким, точним та образним;

– вигляд ілюстрацій має відповідати ступеню підготовленості студентів; так, у підручниках для студентів молодших курсів ілюстрації повинні бути більш образними порівняно з ілюстраціями для студентів старших курсів, які вже здатні вільно читати креслення та складні схеми;

– ілюстрації виконуються у вигляді креслень, ескізів, схем, графіків, діаграм, фотографій та ін., **при цьому сканування ілюстрацій з інших джерел недопустиме;** всі ілюстрації умовно називають рисунками; **рисунки**

нумерують у межах кожного розділу двома цифрами, розділеними крапкою, що означають номер розділу і порядковий номер рисунка;

– під час підготовки ілюстрацій слід враховувати поліграфічні можливості їхнього відтворення та інші фактори, отже, на цьому етапі важливою є спільна робота автора й редактора;

– ілюстрації у вигляді схем не повинні повторювати матеріал основного тексту або містити зайву інформацію, що відволікає читача від засвоєння матеріалу;

– подані в навчальних книгах технічні креслення, що пояснюють будову та принципи роботи машин, механізмів і вузлів, не повинні включати малозначущих подробиць;

– однотипні ілюстрації мають бути виконані в єдиному стилі;

– при поданні статистичних даних доцільно використовувати графіки та діаграми, що є ефективним засобом передачі інформації про величини і явища, які вивчаються;

– доцільно використовувати кольорові ілюстрації, які не тільки збагачують інформацію, а й привертають увагу читачів до основних моментів ілюстрованого матеріалу.

2.6. Бібліографічний список

У підручниках (навчальних посібниках) мають бути відображені назви джерел, з яких отримано фактичний матеріал. Вони подаються у відповідних посиланнях і вносяться до бібліографічного списку.

У підручниках (навчальних посібниках) належить використовувати тільки дані, допущені до відкритого опублікування.

У бібліографічному списку підручника (навчального посібника) необхідно подати основну використану та рекомендовану літературу для поглибленого вивчення курсу.

Основними елементами бібліографічного опису є прізвище та ініціали автора, назва твору, місце випуску, назва видавництва, рік випуску, кількість сторінок. Бібліографічні посилання необхідно давати на останнє видання зазначеного твору або зібрання творів.

Список літературних джерел починається з нової сторінки.

Список літературних джерел повинен відповідати вимогам ДСТУ ГОСТ 7.1:2006, забезпечувати можливість однозначної ідентифікації кожного видання. **Опис кожного джерела в списку має викладатись мовою видання.**

2.7. Показчики

Показчики мають стати обов'язковим структурним елементом підручників і навчальних посібників. Вони полегшують користування книгою. До предметного показчика необхідно включати основні терміни і поняття, що вживаються у книзі, а до іменного – прізвища й ініціали осіб, відомості про яких можна знайти в книзі. Поруч з терміном у предметному показчику або з прізвищем у іменному проставляються номери сторінок (через кому), на яких цей термін або прізвище вжито.

Терміни у предметному покажчику та прізвища в іменному пишуться в один стовпчик і розташовуються в алфавітному порядку.

Групу термінів або прізвищ, які починаються з однієї літери, відділяють від наступної групи інтервалом в один рядок.

2.8. Додатки

Додатки – це важливий засіб збагачення змісту навчальної книги. У вигляді додатків доцільно подавати різні матеріали, що **доповнюють або ілюструють основний текст**. Додатки за своїм характером і змістом повинні стосуватися книги в цілому або її окремих частин, а не дрібних окремих питань.

Недопустимо включати в книгу додатки, що не мають безпосереднього відношення до її теми.

2.9. Обсяг навчальних видань

Обсяг навчальної книги визначається в авторських аркушах.

Авторським аркушем називається одиниця обсягу літературного твору, що дорівнює **40 тис. друкованих знаків**. Друкованими вважаються всі видимі знаки (літери, розділові знаки, цифри тощо) та кожен пробіл між словами.

Обсяг підручників і навчальних посібників, відповідно до рекомендацій МОН України, залежить від кількості годин за навчальним планом, що відводиться на вивчення дисципліни, реального бюджету часу студента, передбаченого для самостійного вивчення навчального матеріалу, та продуктивності засвоєння інформації студентом і визначається за такою формулою:

$$V_{\text{п(нп)}} = K_{\text{п(нп)}} 0,14 T, \text{ авт. арк.,}$$

де $K_{\text{п(нп)}}$ – коефіцієнт виду видання підручника чи навчального посібника. При цьому для підручника $K_{\text{п}} = 1$, а для навчального посібника величина перебуває в межах $0,5 < K_{\text{нп}} < 1$ і визначається часткою навчальної програми, яку замінює або доповнює навчальний посібник. Якщо підручника з певної дисципліни не існує, а навчальний посібник забезпечує, наприклад, 70 % програми, то $K_{\text{нп}} = 0,7$ і т. д. Для методичних рекомендацій $K_{\text{МР}} = 0,2 \dots 0,3$;

0,14 авт. арк./год – коефіцієнт, що враховує продуктивність засвоєння одного авторського аркуша навчальної інформації студентом за одну годину самостійної роботи;

T – обсяг дисципліни за навчальним планом, год.

При написанні навчальних книг доцільно використовувати рекомендації, викладені в роботі [2].

3. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ НАВЧАЛЬНО–МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

При розробці навчально-методичних матеріалів автори мають враховувати, що **самостійна робота** як вид навчальної діяльності **реалізується студентами, в основному, при підготовці до контрольних заходів та при виконанні індивідуальних завдань**. На сьогодні у вищій школі – це майже єдині мотиваційні чинники у засвоєнні матеріалу. Тому методичні рекомендації до всіх видів навчальної діяльності студентів повинні мати в своєму складі вичерпні відомості про засоби та процедуру контрольних заходів, їх форму і зміст, методи розв'язування вправ, опрацювання джерел інформації.

Основні види методичного забезпечення навчального процесу такі:

- рекомендації до самостійної роботи студента під час підготовки до контрольних заходів за видами навчальної діяльності (лекції, практичні заняття, лабораторні роботи, семінари);

- рекомендації до самостійної роботи студента з виконання індивідуальних завдань (розрахункові, графічні та розрахунково-графічні завдання, реферати, курсові та дипломні проекти й роботи).

У методичних рекомендаціях до кожного виду навчальних занять необхідно сформулювати їх навчальні цілі – заздалегідь передбачені результати навчальної діяльності студента з певним рівнем засвоєння, що відповідає, параметрам умінь освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця певного напрямку чи спеціальності.

Типова узагальнена структура методичних рекомендацій до видів навчальних занять згідно з вимогами кредитно-модульної організації навчального процесу має такий вигляд:

- цілі певних видів навчальних занять або індивідуальних завдань, що відповідають умінням освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця;

- типова тематика і форми проведення занять, виконання індивідуальних завдань;

- права та обов'язки суб'єктів навчального процесу;

- вимоги до матеріально-технічного, методичного й інформаційного забезпечення;

- інформаційне забезпечення модулів;

- рекомендації до опрацювання джерел інформації;

- рекомендації стосовно підготовки до контрольних заходів (характеристика засобів контролю, приклади завдань, еталони відповідей, питання для самоперевірки);

- критерії оцінювання кожного виду навчальної діяльності студента.

Вимоги до змісту складових елементів методичного забезпечення навчального процесу визначаються стандартом Національного гірничого університету «СВО НГУ ІМЗ – 05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу» [4].

4. ПОРЯДОК ВИДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Підготовка рукопису навчальної літератури здійснюється науково-педагогічними працівниками кафедри відповідно до плану видань факультету. До складу авторів можуть залучатись науково-педагогічні працівники будь-яких кафедр університету, інших вищих навчальних закладів, фахівці виробництва.

З метою контролю відповідності чинним вимогам та забезпечення якості підручникам, посібникам і довідковим виданням надається гриф вченої ради університету з відповідною процедурою підготовки рукопису до друку або як електронного ресурсу.

Заходи щодо надання грифу університету та процес видання навчальної літератури подані нижче.

4.1. Розгляд рукопису навчальної книги на засіданні кафедри

Документація	
вхідна	вихідна
Рукопис навчальної літератури	Витяг з протоколу засідання кафедри. Визнання складу авторського колективу. Обґрунтування доцільності видання

На засіданні кафедри рукопис розглядається на предмет обґрунтування доцільності видання, визначення відповідності змісту програми дисципліни, вимогам стандартів вищої освіти й погодження складу авторів.

Для розгляду рукопису на засіданні кафедри завідувач призначає рецензента, який складає проект обґрунтування доцільності видання навчальної книги. В обґрунтуванні, що підписується завідувачем кафедри, висвітлюються такі питання:

- ♦ актуальність видання навчальної літератури;
- ♦ рівень інформаційного забезпечення навчальної дисципліни;
- ♦ відповідність змісту рукопису програмі дисципліни та вимогам стандартів вищої освіти;
- ♦ відповідність навчальних цілей вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців спеціальності чи напряму;
- ♦ відповідність сучасним досягненням науки, техніки й культури;
- ♦ придатність для забезпечення самостійної роботи студентів;
- ♦ дидактичні властивості змісту;
- ♦ оцінка якості ілюстративного матеріалу;
- ♦ ступінь використання загальноприйнятої термінології, позначень величин, визначень і понять;
- ♦ переваги порівняно з раніше виданими аналогами;
- ♦ відповідність обсягу рукопису чинним нормативам;
- ♦ розрахований наклад.

Приклади обґрунтування подано в Додатках 10-11.

Кафедра має погодити також склад авторського колективу для уникнення претензій на співавторство від інших науково-педагогічних працівників. Критерієм співавторства може бути конкретний творчий внесок працівника.

Приклади витягу з протоколу засідання кафедри подано в Додатках 12 та 13.

4.2. Розгляд рукопису на засіданні методичної комісії за напрямом, спеціальністю

Документація	
вхідна	вихідна
Рукопис навчальної літератури. Програма навчальної дисципліни. Обґрунтування доцільності видання. Витяг з протоколу засідання кафедри	Витяг з протоколу засідання методичної комісії. Обґрунтування доцільності видання, завізоване головою методичної комісії. Пропозиції стосовно включення навчальної літератури до плану видань. Затвердження рецензентів підручників, посібників та довідкової літератури

Моніторинг стану інформаційного забезпечення за напрямами та спеціальностями здійснюється відповідними методичними комісіями.

Умова прийняття рішення про підготовку та видання нової навчальної літератури з дисципліни за навчальним планом – відсутність подібної літератури або низька якість аналогів.

Оновлення навчальної літератури або збільшення їх кількості відбувається шляхом стереотипного видання.

Необхідність видання нової літератури визначається методичною комісією з напрямку підготовки, спеціальності за результатами аналізу бібліотечних фондів університету.

На предмет затвердження обґрунтування доцільності видання рукопис розглядається на засіданні методичної комісії за напрямом, спеціальністю. Зразки витягу з протоколу засідання методичної комісії подано в Додатках 14 та 15.

Особливу увагу при цьому звертають на відповідність змісту навчальної літератури вимогам стандартів вищої освіти за напрямом чи спеціальністю (освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма підготовки, засоби діагностики).

4.3. Рецензування навчальної літератури

Документація	
вхідна	вихідна
Рукопис навчальної літератури	Рецензії фахівців споріднених кафедр НГУ або інших вищих навчальних закладів

Рукопис подається на рецензію двом-трьом фахівцям. Рецензентам пропонується об'єктивно оцінити навчальне видання шляхом всебічного аналізу її властивостей через обґрунтоване висвітлення питань:

Відповідність загальним вимогам до навчальної літератури:

- ♦ відповідність структури рукопису вимогам до підручників і навчальних посібників;
- ♦ підпорядкованість стандартам вищої освіти;
- ♦ відповідність сучасним досягненням науки, техніки, культури, суспільного життя;
- ♦ регламентованість обсягу відповідно до наданих кредитів на викладання дисципліни.
- ♦ переваги змісту порівняно з виданнями на ідентичну тему.

Реалізація сучасних тенденцій розвитку вищої освіти:

- ♦ наявність діагностично поставлених навчальних цілей;
- ♦ адекватність навчальних цілей вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця;
- ♦ наявність алгоритму реалізації компетентнісного підходу;
- ♦ спрямованість на формування та розвиток загальнонавчальних, дисциплінарних і професійних компетенцій студентів.

Рівень дидактичного опрацювання:

- ♦ аналіз повноти і якості дидактичного апарату;
- ♦ реалізація послідовності й системності викладу та структурованість навчального матеріалу;
- ♦ дидактична спрацьованість тексту (добір адекватного навчального матеріалу та його подача у вигляді, що забезпечує засвоєння з максимальною швидкістю при певних організаційних формах і технічних засобах навчання).

Досконалість мови та ілюстрацій:

- ♦ ступінь використання загальноприйнятої термінології, норм, правил, стандартів тощо;
- ♦ точність визначень і формулювань;
- ♦ спрямованість на сприйняття та розуміння, осмислення і засвоєння матеріалу через доступність, точність та ясність мови, мовну правильність, чистоту мови, використання правильних лексичних, граматичних, орфоепічних, стилістичних, фразеологічних норм тощо;
- ♦ якість ілюстративного матеріалу для надання привабливості, підвищення рівня наочності, мотивації до вивчення матеріалу, впливу на естетичне виховання студентів;
- ♦ загальна оцінка літературного стилю викладу матеріалу та якості ілюстративного матеріалу.

Сприяння ефективності самостійної роботи:

- ♦ формування умінь та навичок самостійно вчитись завдяки визначенню технологій навчальної діяльності;
- ♦ сприяння проблемному навчанню, активізації на самостійний пошук, на навчально-творчу діяльність;

- ♦ наявність контрольних завдань для розширення виконавчого етапу пізнавальної діяльності студента;
- ♦ наявність прикладів вирішення контрольних завдань;
- ♦ загальна оцінка ефективності використання книги для самостійної роботи студентів.

Придатність до оцінювання студентів:

- ♦ поділ навчального матеріалу на модулі, що підпорядковані певним навчальним цілям з обов'язковою оцінкою ступеня їх засвоєння;
- ♦ наявність модулів суто діяльнісного спрямування (питання і завдання на здійснення різноманітних видів навчальної діяльності) як обов'язкових складників;
- ♦ ступінь використання навчальних цілей як основи для формування контрольних завдань;
- ♦ наявність чіткого формулювання очікуваних навчальних результатів та інформації щодо стратегії, методів та критеріїв оцінювання студентів стосовно досягнення запланованих навчальних результатів;
- ♦ наявність узагальнених еталонів рішень та прикладів вирішення контрольних завдань.

Зауваження та висновки:

- ♦ наявність посторінкових зауважень;
- ♦ висновки про якість рукопису в цілому.

У висновках рецензії має бути один з чотирьох варіантів рекомендацій про:

♦ **видання в представленому вигляді.** Висновки мають містити вказівки щодо видання рукопису як підручника чи навчального посібника з визначенням галузі знань, напряму підготовки, спеціальності, для яких він призначається;

♦ **необхідність доопрацювання.** Якщо рукопис, на думку рецензента, не містить значних недоліків, а зазначені можуть бути усунуті під час доопрацювання, то в заключній частині рецензії надається висновок про доцільність видання. Авторам необхідно надати відповідь на зауваження рецензента з відомостями про внесення відповідних змін, а також мотивовані заперечення щодо зауважень, що відхилені;

♦ **необхідність перероблення.** Якщо рукопис вимагає перероблення, то зазначається доцільність його повторного рецензування (тим же рецензентом) після перероблення;

♦ **недоцільність видання.** Висновок про недоцільність видання повинен містити вагомні зауваження.

Рукописи, що одержали суперечливі рецензії направляються на додаткове рецензування.

4.4. Експертиза редакційної ради

Документація	
вхідна	вихідна
Рукопис навчальної літератури.	Висновок експертизи

Документація	
вхідна	вихідна
Програма дисципліни, для якої призначена навчальна література. Витяги із протоколів засідання кафедри і методичної комісії. Обґрунтування доцільності видання навчальної літератури. Рецензії фахівців	

Експертизу рукописів на відповідність загальним вимогам до навчальної літератури здійснюють експерти, призначені редакційною радою. Рукописи, які відповідають вимогам, направляються на обов'язкове редагування в РВК разом з висновками експертизи.

4.5. Редагування рукопису редакційним відділом

Документація	
вхідна	вихідна
Оформлене в установленому порядку замовлення на редагування. Рукопис навчальної книги, що враховує зауваження рецензентів та експертизи	Зауваження редактора

Прийом рукопису навчальної літератури на редагування реєструється в редакційно-видавничому відділі і здійснюється на підставі замовлення встановленої форми.

Далі редактор працює над рукописом у кілька етапів відповідно до прийнятої методики редагування, з огляду на дотримання норм літературної мови, вимог культури мовлення, чіткості й лаконічності викладу матеріалу, а також видавничих стандартів.

З дозволу начальника редакційно-видавничого відділу редактор має право повернути авторові рукопис, припинивши редагування, коли вже на початковому етапі виявлено серйозні вади мовного оформлення тексту, суттєві та численні порушення причинно-наслідкових зв'язків у поданні інформації.

Термін редагування залежить від обсягу рукопису, рівня його грамотності, досконалості структури тексту, а також від обсягу редакційного портфеля (тобто черги рукописів, призначених для редагування). **Процес редакційної обробки може тривати від двох до шести місяців з моменту його початку**, але за умови, що автор не допускає значних затримок у поверненні рукопису після доопрацювання.

При цьому автор не має право вносити в текст рукопису будь-які зміни й доповнення без погодження з редактором.

4.6. Коректування рукопису авторами

Документація	
вхідна	вихідна
Рукопис навчальної літератури із зауваженнями редактора	Рукопис навчальної літератури, повністю підготовлений до видання

Рукопис після редагування із зауваженнями та правкою редактора повертається автору на доопрацювання. Автор разом з редактором з'ясовує виниклі питання та погоджує запропоновані доповнення й зміни до тексту

4.7. Розгляд матеріалів редакційною радою університету

Документація	
вхідна	вихідна
Рукопис навчальної літератури підготовлений до поліграфічного видання або видання як електронного ресурсу	Протокол засідання редакційної ради. Рекомендація щодо надання грифу

4.8. Розгляд рукопису вченою радою університету на предмет надання грифу (для підручників, посібників, довідкових видань)

Документація	
вхідна	вихідна
Витяг із протоколу засідання редакційної ради	Витяг з протоколу засідання вченої ради

Питання про розгляд рукопису вченою радою університету на предмет отримання грифу вноситься в порядок денний за умови наявності витягу із протоколу засідання редакційної ради.

На засіданні вченої ради навчальну книгу представляє експерт редакційної ради. Вчена рада приймає рішення про надання навчальній книзі відповідного грифу.

Підручникам надається гриф «Затверджено вченою радою як підручник для студентів напряму підготовки (спеціальності) _____».

Навчальним посібникам надається гриф «Рекомендовано вченою радою як навчальний посібник для студентів напряму підготовки (спеціальності) _____».

Приклад витягу з протоколу вченої ради ДВНЗ «НГУ» подано в Додатку 16.

4.9. Видання навчальної літератури

4.9.1. Поліграфічне видання

Документація	
вхідна	вихідна
Витяг з протоколу засідання вченої ради. Оформлене замовлення на видання. Рукопис навчальної літератури, підготовлений до видання	Надання ISBN (для літератури з грифом вченої ради). Тираж навчальної літератури

Поліграфічним виданням з грифом університету інформаційно-видавничий комплекс надає ISBN – Міжнародний стандартний книжний номер (International Standard Book Number).

Тираж видань формується з двох частин: нормативного тиражу й тиражу для реалізації.

Нормативний тираж включає:

- ♦ примірники, кількість яких дорівнює половині контингенту студентів, що одночасно вивчають дисципліну (ця кількість передається у фонд бібліотеки університету або на абонемент кафедри);
- ♦ п'ять примірників надається авторам підручника або навчального посібника безкоштовно.

Решта тиражу навчальної книги (окрім обов'язкових примірників для розсилання, що здійснюється редакційно-видавничим відділом) передається співробітникам кафедри, які призначені для реалізації навчальної літератури й несуть повну матеріальну відповідальність за укладеним з адміністрацією договором.

4.9.2. Електронний освітній ресурс

Документація	
вхідна	вихідна
Електронна версія навчальної літератури	Надання ISBN (для літератури з грифом вченої ради). Розміщення електронного ресурсу в депозитарії електронних видань бібліотеки університету та на сайті

Електронним ресурсам з грифом університету редакційно-видавничий відділ також надає ISBN.

Для забезпечення захисту авторських прав редакційною радою здійснюється обов'язкова реєстрація видання навчальної літератури як електронного освітнього ресурсу та видача відповідного сертифіката автору чи групі авторів за формою Додатка 17. Зареєстровані електронні ресурси поміщаються в репозитарій електронних видань бібліотеки університету та на сайт кафедри.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Відповідальність за виконання плану видань з відповідних спеціальностей несуть директори інститутів, декани факультетів.

Автори несуть відповідальність за якість рукописів, відповідність їх навчальним планам, програмам дисциплін.

5.2. Відповідальність за об'єктивність обґрунтування доцільності видання навчальних книг та матеріалів методичного забезпечення покладається на завідувачів кафедр та голів методичних комісій спеціальностей і напрямів підготовки.

5.3. Відповідальність за якість експертизи рукописів на відповідність чинним вимогам несе редакційна рада.

5.4. Відповідальність за якість редакційної підготовки і поліграфічне виконання видань несе редакційно-видавничий відділ.

5.5. Відповідальність за розробку анотацій та реклами видань НГУ несуть автори.

5.6. Відповідальність за створення окремої сторінки на сайті університету з інформацією про видавничу діяльність (назви, анотації, вартість тощо) несе інформаційно-комп'ютерний комплекс університету.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Видання. Основні види. Терміни та визначення : ДСТУ 3017-95. – Чинний від 1996–01–01. – К. : Держстандарт України, 1996. – 47 с.
2. Левківський К.М. Навчальна книга. Рекомендації до написання / К.М. Левківський, В.О. Салов ; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2002. – 54 с.
3. Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки. – К. : Пед. думка, 2002 – 2012.
4. СВО НГУ НМЗ – 05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. – Увед. 2005 – 08 – 05. – Д. : НГУ, 2005. – 139 с.
- СВО НГУ ІМЗ – 09.** Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу / Розроб.: В.О. Салов, О.І. Додатко, Т.О. Письменкова – Д.: Національний гірничий університет, 2009. – 60 с.
5. Складання списку літератури в навчальних виданнях : посіб. для наук.-пед. працівників / В.О. Салов, О.Н. Нефедова, О.Н. Ільченко, В.В. Панченко, Т.О. Недайвода, В.Г. Римар ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2013. – 39 с.

Додаток 1
 Форма плану підготовки до видання інформаційного та-методичного
 забезпечення навчального процесу

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Декан гірничого факультету

_____ В.І. Бузило

“ ___ ” _____ 2014 р.

ПЛАН

підготовки до видання матеріалів інформаційно-методичного забезпечення
 навчального процесу гірничого факультету

Шифр і назва напряму, спеціальності	Назва дисципліни	Назва та вид видання	Автори	Обсяг, авт. арк. /тираж	Термін подання рукопису
Кафедра підземної розробки родовищ корисних копалин					
6.050301 Гірництво	Основи гірничого виробництва	Основи гірничого виробництва. Підручник	Бондаренко В.І., Кузьменко В.І.	12/ 250	II кв. 2014
7.090301 Розробка родовищ корисних копалин		Дипломний проект за спеціальністю 7.090301 Розробка родовищ корисних копалин. Методичні рекомендації до виконання	Бондаренко В.І., Почепов В.М., Корсунський Г.Я.	Ел. рес.	III кв. 2014
Кафедра транспортних систем і технологій					
6.050301 Гірництво	Основи теорії транспорту	Основи експлуатаційних розрахунків транспорту гірничих підприємств. Навчальний посібник	Дьячков П.А.	0,5/ 100	II кв. 2014
6.050301 Гірництво	Основи теорії транспорту	Основи теорії транспорту. Методичні рекомендації до практичних занять	Коптовець О.М., Денищенко О.В.	10/ 100	I кв 2014

Додаток 2

Зразок оформлення титульного аркуша поліграфічного видання навчальної книги

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

П.А. Дьячков

**ОСНОВИ ЕКСПЛУАТАЦІЙНИХ РОЗРАХУНКІВ
ТРАНСПОРТУ ГІРНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Навчальний посібник

**Дніпропетровськ
НГУ
2014**

Додаток 3

Зразок оформлення звороту титульного аркуша поліграфічного видання навчальної книги

УДК 622.6 (075.8)

ББК 33.16 С 16

Д 21

*Рекомендовано вченою радою як навчальний посібник для студентів
напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» (Протокол № ___ від ХХ.ХХ.ХХ р.)*

Рецензенти:

Є.С. Венцель – д-р техн. наук, проф. (Українська державна академія залізничного транспорту, завідувач кафедри будівельних, колійних і вантажно-розвантажувальних машин);

С.В. Корнеєв – д-р техн. наук, проф. (Донбаський державний технічний університет, завідувач кафедри гірничої електромеханіки і обладнання)

Дьячков П.А.

Д21 Основи експлуатаційних розрахунків транспорту гірничих підприємств : навч. посіб. / П.А. Дьячков ; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2012. – 199 с.

ISBN 966-8271-77-7

Зміст видання відповідає освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів з напряму 6.050301 «Гірництво» (галузевий стандарт вищої освіти України ГСВО ОПП-05) та програмі дисципліни «Основи теорії транспорту».

Розглянуті загальні питання будови транспортних засобів на гірничих підприємствах, визначена галузь їх застосування, порядок розрахунку та вибору параметрів, методи оцінки працездатності й безпеки експлуатації, приклади тягових розрахунків.

Сформульовані навчальні цілі змістових модулів, що окреслюють навички та уміння бакалавра з гірництва.

УДК 622.6(075.8)

ББК 33.16 С 16

ISBN 966-8271-77-7

© П.А. Дьячков, 2013

© НГУ, 2013

Додаток 4

Зразок оформлення титульного аркуша поліграфічного видання
матеріалів методичного забезпечення

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ГІРНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра транспортних систем і технологій

О.В. Денищенко, О.М. Коптовець

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТРАНСПОРТУ. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

для студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво»

**Дніпропетровськ
НГУ
2014**

Додаток 5

Зразок оформлення звороту титульного аркуша поліграфічного видання матеріалів методичного забезпечення

Денищенко О.В.

Основи теорії транспорту. Методичні рекомендації до практичних занять студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» / О.В. Денищенко, О.М. Коптовець ; Нац. гірн. ун-т. – Д : НГУ, 2012. – 25 с.

Автори:

Денищенко О.В. (розділи 1-3);

Коптовець О.М. (розділи 4-5).

Затверджено до видання редакційною радою ДВНЗ «НГУ» (протокол № 3 від ХХ.ХХ.ХХ) за поданням методичної комісії напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» (протокол № 12 від ХХ.ХХ.ХХ).

Методичні матеріали призначено для самостійної роботи студентів напряму 6.050301 «Гірництво» під час підготовки до модульних контролів за результатами практичних занять з нормативної дисципліни «Основи теорії транспорту».

Розглянуто теоретичні відомості про ключові питання експлуатаційних розрахунків транспортних засобів гірничих підприємств. Подано рекомендації до розв'язання типових практичних задач з аналізу функціонування основних засобів транспорту гірничих підприємств, оцінки його працездатності й безпеки експлуатації в різноманітних умовах гірничого виробництва.

Наведено критерії оцінювання виконання модульних контрольних робіт.

Рекомендації орієнтовано на активізацію виконавчого етапу навчальної діяльності студентів.

Додаток 6

Зразок оформлення звороту титульного аркуша електронного ресурсу з локальним доступом

УДК 622.6 (075.8)

ББК 33.16 С 16

Д 21

*Рекомендовано вченою радою як навчальний посібник для студентів
напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» (Протокол № ___ від ХХ.ХХ.ХХ р.)*

Рецензенти:

Є.С. Венцель – д-р техн. наук, проф. (Українська державна академія залізничного транспорту, завідувач кафедри будівельних, колійних і вантажно-розвантажувальних машин);

С.В. Корнєєв – д-р техн. наук, проф. (Донбаський державний технічний університет, завідувач кафедри гірничої електромеханіки і обладнання)

Дьячков П.А.

Д21 Основи експлуатаційних розрахунків транспорту гірничих підприємств [Електронний ресурс] : навч. посіб. / П.А. Дьячков ; Нац. гірн. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Д. : НГУ, 2012. – 199 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-R). – Систем. вимоги: Pentium-II/300 ; 64 Mb RAM ; Microsoft Windows XP ; 60 Mb вільного дискового простору ; NET Framework 2.0. – Назва з етикетки диска.
ISBN 966-8271-77-7

Зміст видання відповідає освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів з напряму 6.050301 «Гірництво» (галузевий стандарт вищої освіти України ГСВО ОПП-05) та програмі дисципліни «Основи теорії транспорту».

Розглянуті загальні питання будови транспортних засобів на гірничих підприємствах, визначена галузь їх застосування, порядок розрахунку та вибору параметрів, методи оцінки працездатності й безпеки експлуатації, приклади тягових розрахунків.

Сформульовані навчальні цілі змістових модулів, що окреслюють навички та уміння бакалавра з гірництва.

УДК 622.6(075.8)

ББК 33.16 С 16

ISBN 966-8271-77-7

© П.А. Дьячков, 2013

© НГУ, 2013

Додаток 7

Зразок оформлення звороту титульного аркуша електронного ресурсу з віддаленим доступом

УДК 622.6(075.8)

ББК 33.16 С 16

Д 21

Рекомендовано вченою радою як навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» (Протокол № ___ від ХХ.ХХ.ХХ р.)

Рецензенти:

Є.С. Венцель – д-р техн. наук, проф. (Українська державна академія залізничного транспорту, завідувач кафедри будівельних, колійних і вантажно-розвантажувальних машин);

С.В. Корнєєв – д-р техн. наук, проф. (Донбаський державний технічний університет, завідувач кафедри гірничої електромеханіки і обладнання)

Дьячков П.А.

Д21 Основи експлуатаційних розрахунків транспорту гірничих підприємств [Електронний ресурс] : навч. посіб. / П.А. Дьячков ; Нац. гірн. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Д. : 2012. – 199 с. – Режим доступу: <http://nmu.org.ua> (дата звернення: 17.10.2012). – Назва з екрана.
ISBN 966-8271-77-7

Зміст видання відповідає освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів з напряму 6.050301 «Гірництво» (галузевий стандарт вищої освіти України ГСВО ОПП-05) та програмі дисципліни «Основи теорії транспорту».

Розглянуті загальні питання будови транспортних засобів на гірничих підприємствах, визначена галузь їх застосування, порядок розрахунку та вибору параметрів, методи оцінки працездатності й безпеки експлуатації, приклади тягових розрахунків.

Сформульовані навчальні цілі змістових модулів, що окреслюють навички та уміння бакалавра з гірництва.

УДК 622.6(075.8)

ББК 33.16 С 16

ISBN 966-8271-77-7

© П.А. Дьячков, 2013

© НГУ, 2013

Додаток 8
Зразок оформлення вихідних даних поліграфічного видання навчальної книги

Навчальне видання

Іванчук Іван Іванович
Сидоренко Станіслав Григорович

ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ
Навчальний посібник

Редактор О.Н. Ільченко

Підписано до друку 10.01.2012. Формат 30 × 42/4.
Папір офсетний. Ризографія. Авт. арк. 2,5.
Обл.–вид. арк. 2,5. Тираж 500 прим. Зам. ____.

Підготовлено до друку та видруковано
у Державному вищому навчальному закладі
«Національний гірничий університет».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842.
49600, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.

Додаток 9
Зразок оформлення вихідних даних електронного ресурсу

Навчальне видання

Іванчук Іван Іванович
Сидоренко Станіслав Григорович

ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ
Навчальний посібник

Редактор О.Н. Ільченко

Підписано до видання 10.01.2014.
Електронний ресурс. Авт. арк. 2,5.

Підготовлено до видання
у Державному вищому навчальному закладі
«Національний гірничий університет».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842.
49600, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.

ОБґРУНТУВАННЯ
доцільності видання навчальної книги
«Експлуатаційні розрахунки транспорту гірничих підприємств»
(автори: _____)

Видання навчальної книги «Експлуатаційні розрахунки транспорту гірничих підприємств» доцільне через недостатній рівень інформаційного забезпечення навчального процесу підготовки студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра гірництва.

Мета посібника – засвоєння методів експлуатаційних розрахунків, які дають можливість аналізувати функціонування засобів транспорту гірничих підприємств, оцінювати працездатність і безпеку експлуатації. Мета відповідає рівню професійної діяльності бакалавра.

Зміст рукопису відповідає програмі дисципліни «Основи теорії транспорту», галузевому стандарту вищої освіти, сучасним досягненням науки й техніки, чинним вимогам до підручників і навчальних посібників.

Підбір навчального матеріалу розділів здійснений відповідно до поставленої мети, яка безпосередньо пов'язується з компетенціями фахівця, що визначені в освітньо-кваліфікаційній характеристиці.

У посібнику вперше описуються методи експериментальних досліджень нормативних параметрів, що використовуються для розв'язки тягових задач.

Серед дидактичних прийомів, що сприяють швидкості засвоєння матеріалу, застосовано узагальнені схеми транспорту різних гірничих підприємств і конструктивні структури засобів переміщення вантажів.

Навчальна книга придатна для самостійного опанування лекційних модулів. На прикладах розглянуті методи аналізу функціонування засобів транспорту на гірничих підприємствах, оцінки працездатності й безпеки експлуатації, що відповідають професійним завданням бакалаврів. Після кожного розділу подано висновки, де висловлюються підсумкові положення щодо досягнення навчальної мети.

Переважає більшість ілюстрацій сприяє кращому розумінню тексту, робить його більш лаконічним. Термінологія рукопису, позначення фізичних величин, формулювання визначень і понять – загальноприйняті.

Обсяг рукопису відповідає нормативу для навчального посібника з дисципліни, загальний обсяг якої за навчальним планом становить 216 годин.

Видання навчальної книги передбачено планом видань гірничого факультету на поточний рік.

Навчальна книга може претендувати на надання грифу «Рекомендовано вченою радою як навчальний посібник».

Додаток 11

Приклад обґрунтування доцільності видання матеріалів методичного забезпечення навчального процесу

ОБґРУНТУВАННЯ

доцільності видання методичних рекомендацій «Основи теорії транспорту. Методичні рекомендації до практичних занять студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво»

(автори: _____)

Видання методичних матеріалів «Основи теорії транспорту. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» передбачено планом видань гірничого факультету на 2014 рік.

Відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів з гірництва дисципліна «Основи теорії транспорту» викладається кафедрою транспортних систем і технологій на третьому курсі.

Рівень методичного забезпечення дисципліни «Основи теорії транспорту» недостатній у зв'язку з відсутністю методичних рекомендацій до самостійної роботи студентів під час підготовки до контрольних заходів.

Мета видання методичних матеріалів – забезпечити ефективність самостійної роботи студентів під час підготовки до контрольних заходів практичних занять з дисципліни «Основи теорії транспорту».

Зміст рукопису методичних матеріалів відповідає вимогам галузевих стандартів вищої освіти України та програмі навчальної дисципліни «Основи теорії транспорту».

У названому виданні розглянуто теоретичні відомості про ключові питання експлуатаційних розрахунків транспортних засобів гірничих підприємств. Подано також рекомендації до розв'язку типових практичних задач на проведення аналізу функціонування основних засобів транспорту, оцінювання їхньої працездатності й безпеки експлуатації у різноманітних умовах гірничого виробництва.

Рекомендації включають критерії оцінювання контрольної роботи у вигляді переліку можливих недоліків, що знижують оцінку.

На відміну від існуючих, названі методичні рекомендації з дисципліни «Основи теорії транспорту» здатні активізувати виконавчий етап пізнавальної діяльності студентів.

З урахуванням особистого творчого внеску у підготовку рукопису _____ визнано авторами методичних матеріалів «Основи теорії транспорту. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво».

Обґрунтування затверджено на засіданні кафедри транспортних систем і технологій ХХ.ХХ.ХХ р.

Завідувач кафедри транспортних систем і технологій

Л.Н. Ширін

Додаток 12

Приклад витягу з протоколу засідання кафедри стосовно видання навчальної книги

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 5

засідання кафедри транспортних систем і технологій
ДВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

XX.XX.XX р.

м. Дніпропетровськ

ПРИСУТНІ: професори: Ширін Л.Н., Дудля М.А., Коптовець О.М., Салов В.О.
доценти: Троцило В.С., Денищенко О.В., Коровяка С.Є., Федоренко Е.А.
асистенти: Дьячков П.А., Розцветаєв В.О., Астахов В.С., інженер-програміст
Яворська В.В., завідувач лабораторії Щетина О.М., аспіранти Інюткін І.В.,
Сорбат Ю.І., Агаєв Р.А.

СЛУХАЛИ: Ширіна Л.Н. про розгляд рукопису навчальної книги
«Експлуатаційні розрахунки транспорту гірничих підприємств» (автори:
_____) на предмет:

- обґрунтування доцільності видання;
- визначення відповідності змісту навчальної книги програмі дисципліни
«Основи теорії транспорту» та іншим чинним вимогам;
- обґрунтування претензій на гриф вченої ради;
- визнання складу авторів.

ВИСТУПИЛИ:

Коптовець О.М. зазначив, що:

- мета посібника – засвоєння методів експлуатаційних розрахунків, на основі яких можна проаналізувати функціонування засобів транспорту гірничих підприємств, а також оцінити їхню працездатність і безпеку експлуатації;
- прищеплювання вмінь аналізувати роботу транспортної системи та її елементів відповідає експлуатаційному рівню професійної діяльності, визначеному чинним законодавством для бакалаврів будь-якого напрямку підготовки;
- навчальна книга «Експлуатаційні розрахунки транспорту гірничих підприємств» має право на надання грифу «Рекомендовано вченою радою як навчальний посібник».

Троцило В.С. підкреслив відповідність змісту рукопису програмі дисципліни та стандартам вищої освіти, сучасним досягненням науки і техніки, чинним вимогам до структури та змісту підручників і навчальних посібників.

Денищенко О.В. відзначив такі особливості навчального посібника:

- в анотації до кожного розділу окреслено значення його змісту для реалізації загальної мети посібника, сформульовано навчальні цілі, досягнення яких дозволяє студенту набути необхідних умінь після опанування матеріалом;
- підбір навчального матеріалу розділів здійснюється відповідно до поставлених цілей, що поряд з графічною інтерпретацією ключових положень

надає матеріалу певного лаконізму. На конкретних прикладах розглянуто методи аналізу функціонування засобів транспорту гірничих підприємств, оцінки працездатності й безпеки експлуатації, що відповідає професійним завданням бакалавра:

– після кожного розділу подано резюме, де висловлюються підсумкові положення, що пов'язуються з досягненням навчальної мети;

– серед нових дидактичних прийомів, що сприяють швидкості засвоєння матеріалу, треба відзначити застосування узагальнених схем транспорту різних гірничих підприємств і конструктивних структур засобів переміщення вантажів;

– порівняно з аналогами, у посібнику вперше подані методи експериментальних досліджень нормативних параметрів, що використовуються для розв'язування тягових задач;

– обсяг рукопису – 12 авт. арк., що нижче граничного (30 авт. арк.) відповідно до нормативу для навчального посібника з дисципліни, загальний обсяг якої за навчальним планом становить 216 годин.

УХВАЛИЛИ:

1. Вважати, що зміст рукопису навчальної книги відповідає програмі дисципліни «Основи теорії транспорту» та стандартам вищої освіти, сучасним досягненням науки і техніки, чинним вимогам до навчальних посібників.

2. З метою порушення питання про надання грифу «Рекомендовано вченої ради як навчальний посібник» подати рукопис та обґрунтування доцільності видання на розгляд методичної комісії напряму підготовки 6.050301 «Гірництво».

3. Враховуючи особистий творчий внесок у підготовку рукопису, визнати _____ авторами навчальної книги «Експлуатаційні розрахунки транспорту гірничих підприємств».

Завідувач кафедри

Л. Н. Ширін

Секретар

Ю. В. Сорбат

Додаток 13

Приклад витягу з протоколу засідання кафедри стосовно видання матеріалів методичного забезпечення навчального процесу

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 5

засідання кафедри транспортних систем і технологій

XX.XX.XX р.

м. Дніпропетровськ

ПРИСУТНІ: професори: Ширін Л.Н., Дудля М.А., Коптовець О.М., Салов В.О.
доценти: Трошило В.С., Денищенко О.В., Коровяка С.Є., Федоренко Е.А.
асистенти: Дьячков П.А., Розцветаєв В.О., Астахов В.С., інженер-програміст
Яворська В.В., завідувач лабораторії Щетина О.М., аспіранти Інюткін І.В.,
Сорбат Ю.І., Агаєв Р.А.

СЛУХАЛИ: Ширіна Л.Н. про рекомендацію рукопису методичних матеріалів з дисципліни «Основи теорії транспорту» до друку.

ВИСТУПИЛИ: Дудля М.А., Трошило В.С., Федоренко Е.А., які зазначили, що видання методичних матеріалів має забезпечити ефективність самостійної роботи студентів під час підготовки до контрольних заходів на практичних заняттях з дисципліни «Основи теорії транспорту».

УХВАЛИЛИ:

1. Вважати, що зміст рукопису відповідає програмі дисципліни «основи теорії транспорту» та вимогам стандарту «СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу».
2. Подати рукопис та обґрунтування доцільності видання на розгляд методичної комісії напряму підготовки 6.050301 «Гірництво».
3. З урахуванням особистого творчого внеску у підготовку рукопису визнати _____ авторами методичних матеріалів «Основи теорії транспорту. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво».

Завідувач кафедри

Л.Н. Ширін

Секретар

Ю.І. Сорбат

Додаток 14
Приклад витягу з протоколу засідання методичної комісії
стосовно видання навчальної книги

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 4
засідання методичної комісії з напряму підготовки 6.050301 «Гірництво»
ДВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

XX.XX.XX р.

м. Дніпропетровськ

ПРИСУТНІ: професори: Бондаренко В.І., Бузило В.І., Усик І.І., Приходченко В.Ф., Кузьменко О.М., Корсунський Г.Я., Салов В.О., доценти: Медяник В.Ю., Заболотна Ю.О., Савченко Ю.В., Зорін О.О.

СЛУХАЛИ: Медяника В.Ю. про розгляд навчальної книги «Експлуатаційні розрахунки транспорту гірничих підприємств» (автори: _____) на предмет затвердження обґрунтування доцільності видання та рекомендації щодо надання грифу вченої ради.

Медяник В.Ю. зазначив, що на засідання методичної комісії подано матеріали:

- рукопис навчальної книги «Експлуатаційні розрахунки транспорту гірничих підприємств»;
- витяг з протоколу засідання кафедри транспортних систем і технологій;
- програма дисципліни «Основи теорії транспорту» для студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» галузі знань 0503 «Розробка корисних копалин»;
- обґрунтування доцільності видання навчальної книги за підписом завідувача кафедри транспортних систем і технологій проф. Ширіна Л.Н.

ВИСТУПИЛИ:

Бондаренко В.І. зазначив, що:

- дисципліна «Основи теорії транспорту» за чинним навчальним планом підготовки бакалаврів з гірництва викладається кафедрою транспортних систем і технологій на третьому курсі;
- рівень інформаційного забезпечення дисципліни «Основи теорії транспорту» недостатній;
- зміст навчальної книги відповідає освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів з гірництва (галузевий стандарт вищої освіти України ГСВО ОПП-05) та програмі дисципліни «Основи теорії транспорту».

Корсунський Г.Я. зазначив, що видання навчальної книги передбачено планом видань гірничого факультету на поточний рік.

УХВАЛИЛИ:

1. Обґрунтування доцільності видання навчального посібника затвердити.

2. Рекомендувати навчальну книгу «Експлуатаційні розрахунки транспорту гірничих підприємств» (автори: _____) для надання грифу «Рекомендовано вченою радою як навчальний посібник для бакалаврів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво».

3. Подати на експертизу до редакційної ради університету:

- рукопис навчальної книги «Експлуатаційні розрахунки транспорту гірничих підприємств»;
- витяг з даного протоколу;
- витяг з протоколу засідання кафедри транспортних систем і технологій;
- обґрунтування доцільності видання навчальної книги (завізоване головою методичної комісії);
- копію програми навчальної дисципліни «Основи теорії транспорту».

Голова методичної комісії

В. І. Бондаренко

Секретар

О. Ю. Медяник

Додаток 15

Приклад витягу з протоколу засідання методичної комісії щодо видання матеріалів методичного забезпечення навчального процесу

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 4

засідання методичної комісії з напряму підготовки 6.050301 «Гірництво»
ДВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

XX.XX.XX р.

м. Дніпропетровськ

ПРИСУТНІ: професори: Бондаренко В.І., Бузило В.І., Усик І.І., Приходченко В.Ф., Кузьменко О.М., Корсунський Г.Я., Салов В.О., доценти: Медяник В.Ю., Заболотна Ю.О., Савченко Ю.В., Зорін О.О.

СЛУХАЛИ: Медяника В.Ю. про затвердження обґрунтування доцільності видання методичних матеріалів «Основи теорії транспорту. Методичні рекомендації до практичних занять студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво», який зазначив, що на засідання методичної комісії подані матеріали:

- рукопис названих методичних рекомендацій (обсяг 34 с.);
- витяг з протоколу засідання кафедри транспортних систем і технологій, що містить обґрунтування доцільності видання методичних матеріалів;
- програма дисципліни «Основи теорії транспорту» для студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» галузі знань 0503 «Розробка корисних копалин».

ВИСТУПИЛИ:

Бондаренко В.І. зазначив, що:

- відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів з гірництва дисципліна «Основи теорії транспорту» викладається кафедрою транспортних систем і технологій на третьому курсі;
- рівень методичного забезпечення дисципліни «Основи теорії транспорту» недостатній у зв'язку з відсутністю методичних рекомендацій до самостійної роботи студентів під час підготовки до контрольних заходів з практичних занять.

Корсунський Г.Я. підкреслив, що:

- зміст рукопису методичних матеріалів «Основи теорії транспорту. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» відповідає освітньо-професійній програмі підготовки бакалаврів з гірництва (галузевий стандарт вищої освіти ГСВО ОПП – 05) та програмі дисципліни «Основи теорії транспорту»;
- видання названих методичних матеріалів передбачено планом видань гірничого факультету на поточний рік.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити обґрунтування доцільності видання методичних матеріалів «Основи теорії транспорту. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів напряму підготовки 6.050301 «Гірництво» (автори: _____).

2. Подати на експертизу до редакційної ради університету:

- рукопис названих методичних матеріалів;
- витяг з даного протоколу;
- витяг з протоколу засідання кафедри транспортних систем і технологій;
- обґрунтування доцільності видання методичних матеріалів (завізоване головою методичної комісії);
- копію програми навчальної дисципліни «Основи теорії транспорту».

Голова методичної комісії

В. І. Бондаренко

Секретар

О. Ю. Медяник

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 11
засідання вченої ради Державного вищого навчального закладу
«Національний гірничий університет»

XX.XX.XX р.

м. Дніпропетровськ

Голова вченої ради
Вчений секретар

Г.Г. Півняк
О.А. Данилова

Склад Вченої ради затверджений рішенням Конференції трудового колективу від 04.11.2011 (протокол №5).
На засіданні були присутні 36 з 46 членів Вченої ради

1. Розгляд результатів експертизи рукопису навчальної книги «Електромагнітна сумісність у системах електропостачання» (автори: _____) на предмет надання грифу «Затверджено вченою радою як підручник».

СЛУХАЛИ: експерта редакційної ради _____, який відзначив, що:

1. На розгляд подано матеріали:

- рукопис навчальної книги «Електромагнітна сумісність у системах електропостачання»;
- дві рецензії фахівців у сфері електротехніки та електротехнологій;
- програма дисципліни «Електромагнітна сумісність у системах електропостачання»;
- обґрунтування доцільності видання навчальної книги.

2. Рецензії на навчальну книгу «Електромагнітна сумісність у системах електропостачання» позитивні.

3. Експертизою встановлено:

- зміст навчальної книги синтезує та узагальнює відомості про електромагнітну сумісність і відповідає варіативній компоненті освітньо-професійної програми підготовки та програмі дисципліни «Електромагнітна сумісність у системах електропостачання» для магістрів спеціальності 8.05070103 «Електротехнічні системи електроспоживання»;
- за побудовою, методами структурування навчального матеріалу, дидактичним опрацюванням змісту, обсягом навчальна книга відповідає чинним вимогам;
- за участю авторів питання електромагнітної сумісності розглянуто у трьох навчальних посібниках, що є підставою для надання навчальній книзі «Електромагнітна сумісність у системах електропостачання» грифу «Затверджено вченою радою як підручник».

УХВАЛИЛИ: Надати навчальній книзі «Електромагнітна сумісність у системах електропостачання» (автори: _____) гриф «Затверджено вченою радою як підручник для магістрів спеціальності 8.05070103 «Електротехнічні системи електроспоживання».

Вчений секретар

О.А. Данилова

Додаток 17

Форма сертифіката про визнання електронного ресурсу навчальним виданням

УКРАЇНА

**Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Україна, 49005, Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19
Телефони: (056) 744-62-19, (0562) 46-40-62; Факси: (056) 744-62-11. (0562) 47-08-35
E-mail: rector@nmu.org.ua, nmu@nmu.org.ua, <http://www.nmu.org.ua>

№ _____ від « ____ » _____ 20 __ р.

С Е Р Т И Ф І К А Т

про визнання електронного освітнього ресурсу

(бібліографічний опис)

навчальним виданням.

Дата реєстрації _____

Ректор, академік НАН України

Г.Г. Півняк

Офіційне видання

Розробники:

Косолапов Анатолій Федорович
Салов Володимир Олександрович
Горенко Анатолій Карпович
Ільченко Ольга Никифорівна
Нефедова Ольга Никифорівна
Додатко Олександр Іванович
Письменкова Тетяна Олександрівна
Журунова Ольга Володимирівна

**СВО НГУ ІМЗ – 14. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИДАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

Стандарт вищої освіти Національного гірничого університету

Відповідальний за випуск перший проректор П.І. Пілов

Редактор О.Н. Ільченко

Підготовлено до друку та видруковано
у Державному вищому навчальному закладі
«Національний гірничий університет».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842.
49600, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.